

ELS LLIBRES I LES COSES

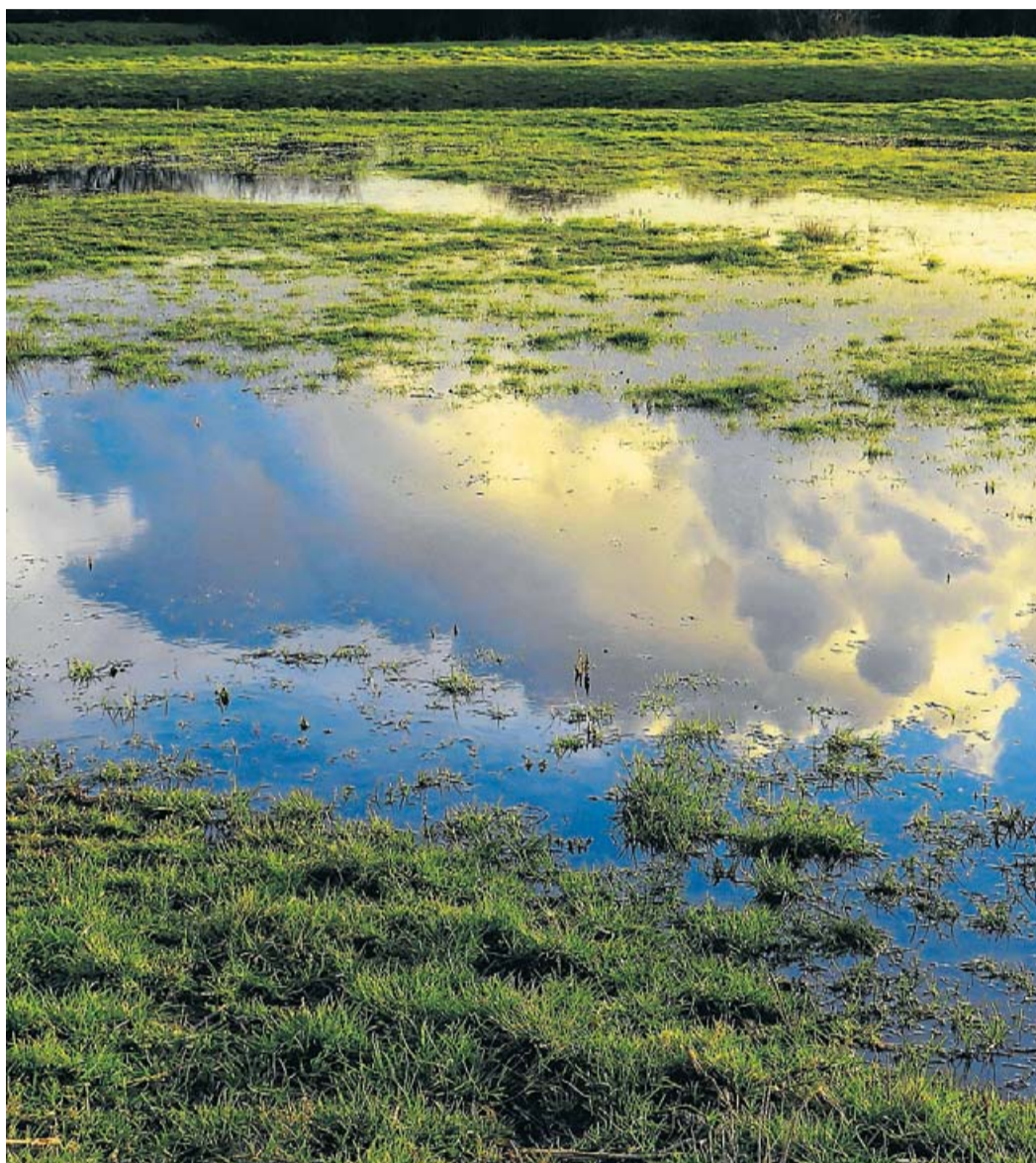
IGNASI ARAGAY

23 de maig, el dia més bonic

"Mai no hi va haver un dia més bonic, / [...] Aquell dia cinc minuts de pluja tempestuosa / van sacsejar les roques tèbies, / com si volguessin assegurar-se, amb una llàgrima, / que la seva bellesa tindria la sort de resistir". Vet aquí un fragment del poema *23 de maig*, d'Edward Thomas (Londres, 1878 – Arras, 1917), una figura estranya en les lletres angleses. Paisatge i persona es fonen en la seva obra, sense artificis, d'una manera planera i directa: Thomas estimava els arbres, els ocells, el vent, l'aigua... Et fa sentir el plaer físic d'ensumar el bosc, d'escoltar el murmur dels camps, l'eternitat de la vida que reneix en cada albada, la força indomable i tendra d'una natura indiferent, sàvia i eterna, que se'ns fa més humana que la mateixa humanitat. La simbiosi entre Thomas i la campanya anglesa és absoluta, amb una mirada que no és ni idíl·lica ni ingènua, sinó emocionant i íntima. No és un ruralista bucòlic, sinó un amant de la vida natural conscient de la pròpia insignificança.

Llegir-lo avui, en plena pandèmia, quan hem après de nou a escoltar el cant dels ocells, quan hem vist com en la ciutat deserta, en plena primavera, el verd reconqueria l'asfalt, quan hem tornat a respirar fondo enmig del silenci, Thomas adquireix tot el valor i la modernitat que li van trobar autors com Auden, Walcott, Brodsky, Larkin o Heaney. En vida mai va ser reconegut. Tota la seva glòria és pòstuma. Mort amb

GETTY

39 anys al camp de batalla d'Arras durant la Primera Guerra Mundial, animat pel seu amic i poeta Robert Frost havia escrit el 1915, durant una convalescència i en pocs mesos, tota la seva obra poètica, ara meravellosament traduïda al català per Marcel Riera per a l'editorial Adesiara. Com ens informa Pere Ballart al pròleg d'aquesta edició, abans de la poesia Thomas s'havia dedicat a fer per encàrrec guies de viatge, biografies i crítiques de llibres, malvivint com a periodista i escriptor *freelance* urbà que es delia per sortir del Londres industrial i anar al camp a caminar. Va ser un gran caminador i un fi observador.

Aquesta seva condició de prosista a la recerca d'un públic fa que la seva poesia sigui, com diu Ballart, "entenedora, directa, àgil i vivaç com ho és la parla col·loquial". S'ha dit d'ell que escrivia amb ull de pintor, i el seu esperit ha estat definit com a antisentimental, irònic i profundament trist. Ecologista

"...DEL DOLOR ENCARA ESTIC MIG ENAMORAT, / DEL QUE ÉS IMPERFECTE, DE CADA LLÀGRIMA..."

avant la lettre, la lectura dels seus versos melancòlics farà les delícies dels naturalistes. A *Bellesa*, després d'imaginar el seu epitafi i de fer que el seu cor surti per la finestra per col·locar-se en un arbre enmig de la boira, acaba: "Allà trobo el meu repòs, i travessant la fosca encesa, / vola allò que encara viu en mi. Allà hi ha la bellesa". I a *Vent i boira* diu: "Jo no sabia que era la terra allò que estimava / fins que vaig intentar viure allà als núvols / i la terra es va convertir en núvol..." I per acabar, el final del poema *Llibertat*: "Però del dolor encara estic mig enamorat, / del que és imperfecte, de cada llàgrima i cadascuna / de les rialles, de les coses que tenen un final, / de la vida i de la terra, i d'aquesta lluna / que em deixa a les fosques a dins del portal". ♦♦

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

"Fins el/al 15 d'agost inclusivament"

Un defecte de l'actual norma –la de la GIEC– és que és poc normativa. La norma, per definició, ha de tendir a reduir la pluralitat de variants formals equivalents, perquè atabala i crea sensació de camps qui pugui. Obrir-se a la pluralitat té sentit i convé quan la llengua –les diferents varietats geogràfiques i socials– és plural. No en té quan no és la llengua sinó la tradició normativa la que és plural. Llavors la nova norma hauria de substituir l'antiga i no pas conviure-hi. És mal negoci –i poc cívica– facilitar la convivència dins la Filològica al preu de complicar la vida a les escoles.

N'és un clar exemple la norma sobre l'ús de *fins/fins a*. La GIEC (p. 753) ens diu que és igual de bo "No hi van tornar fins a l'1 d'agost" que "No hi van tornar fins l'1 d'agost".

La cosa ve de lluny. Una fitxa manuscrita de Fabra recull aquest exemple: "Fins el 15 d'agost inclusivament". Fabra, un logicista, havia decidit que si l'expressió temporal tota sola no portava *a* ("L'1 d'agost hi anirem!"), tampoc calia *a* darrere de *fins*. Era la llengua –que diu "fins a l'1 d'agost"– la que s'havia de sotmetre a aquesta lògica i no al revés.

Albert Jané, en un intent de reconciliar llengua i lògica, va distingir entre "No començarà fins el dia 10" i "Durarà fins al dia 10". És una

ÉS POC CÍVIC FACILITAR LA CONVIVÈNCIA DINS LA FILOLÒGICA AL PREU DE COMPLICAR LA VIDA A LES ESCOLES

JOSEP RENALIAS / WIKIPEDIA

mostra més de com un fabrisme excessiu pot fer la norma subtil i inextricable. Però el més curiós és que el mateix DIEC2 va modificar l'exemple manuscrit de Fabra, que ara diu: "Fins al 15 d'agost inclusivament". ¿Calia canviar-ho si ara la GIEC ens diu que tot és bo?

Sí, jo diria que calia i que el que no calia és que la GIEC continués avalant Fabra en aquest punt. La *Gramàtica normativa valenciana* –menys esclava de la tradició– ho té clar: "Amb un valor temporal, s'usa *fins a* amb substantius o sintagmes nominals que expressen una data precisa". Mentrestant, la fitxa 7711/2 de l'Optimot (amb "nova gramàtica" inclosa i ben poc sentit lingüístic) veu del tot correcte "Vindrà aquest estiu: des del 10 de juliol fins el 30 d'agost". Fins quan? ♦♦